

ZAPISNIK

sa 12. sjednice Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje Skupštine Crne Gore, održane 17. oktobra 2017. godine

Sjednica Odbora je počela u 9 sati i 45 minuta.

Odborom je, na sjednici, predsjedavao poslanik Suad Numanović, predsjednik Odbora.

Sjednici Odbora su prisustvovali poslanici, članovi Odbora: Maja Bakrač, Mićo Orlandić i Nedžad Drešević.

Sjednici Odbora su, u skladu sa članom 65 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali poslanici Mihailo Anđušić, kao zamjena poslanika Miodraga Radunovića i poslanica Marta Šćepanović, kao zamjena poslanika Halila Dukovića.

Sjednici Odbora je, u skladu sa članom 55 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovao poslanik Mirsad Murić.

Sjednici Odbora prisustvovali su: Miro Knežević, generalni direktor Direktorata za javno zdravlje u Ministarstvu zdravlja Crne Gore, dr Đurđica Ostojić, iz Instituta za javno zdravlje Crne Gore i prof. dr Vladimir Todorović, direktor Klinike za onkologiju i radioterapiju u Kliničkom Centru Crne Gore.

Za sjednicu je predložen i jednoglasno usvojen sljedeći

DNEVNI RED:

TEMATSKA SJEDNICA POSVEĆENA MJESECU BORBE PROTIV KARCINOMA DOJKE

Predsjednik Odbora Suad Numanović, podsjetio je da je oktobar mjesec borbe protiv karcinoma dojke i pozdravio nevladinu organizaciju „Zdrava - Dona Montenegrina“ koja je zajedno sa građanima i građankama Podgorice i Crne Gore obilježila ovaj datum šetnjom podgoričkom Ulicom slobode, koji su, na taj, način željeli da podignu svijest žena o prevenciji i ranom otkrivanju ove teške bolesti. Kazao je da, prema statističkim podacima, u Crnoj Gori za godinu oboli oko 250 žena ali i da na 99 žena od raka dojki oboli i jedan muškarac. Zabrinjavajući podatak je da, godišnje, od raka dojki umre između 70 do 80 žena. Naglasio je da najbitniju ulogu u ranom otkrivanju bolesti imaju same žene. Redovnim pregledima ova bolest se može otkriti u ranom stadijumu, što znači da su i veće šanse za ozdravljenje, a zna se da je u 85% slučajeva bolest izlječiva, ako se otkrije na vrijeme. Ukoliko se vratimo 10 - 15 godina unazad o raku dojke se nije često govorilo. Danas, ženama i muškarcima oboljelim od ove bolesti, u našoj zemlji, dostupni su svi

savremeni oblici liječenja i terapijske mogućnosti, koje se primjenjuju u najrazvijenijim svjetskim centrima. Kao dobru vijest, poslanik Numanović istakao je da žene iz Crne Gore sve češće odlaze na preglede i da same sebi daju šansu za ozdravljenje. Međutim, praksa pokazuje da se bolest najčešće otkriva u poodmakloj fazi kada su mogućnosti terapije ograničene. Takođe, pozvao je žene na prevenciju, u vidu redovnih mamografskih pregleda i kontrola i skrenuo pažnju na vođenje zdravih stilova života.

Vladimir Todorović, direktor Klinike za onkologiju i radioterapiju u Kliničkom Centru Crne Gore, naglasio je da je karcinom dojke jedan od najbitnijih tumora, kojima se bavi Klinika za onkologiju. Međutim, postoji porast broja oboljelih iz godine u godinu. Otprilike oko 350 žena oboli, što govori da se taj broj povećava godišnje a da oko 100 njih umre svake godine od ove bolesti. Todorović je naglasio bitnost preventivnih pregleda. Mortalitet pada u razvijenom svijetu od karcinoma dojke, što je rezultat ranog otkrivanja karcinoma. Veći broj žena, od 1996. godine do danas se javlja sa ranim, odnosno manjim tumorom dojke nego ranije što je rezultat rada svih institucija i nevladinog sektora ali i činjenice da su žene mnogo svjesnije danas, nego što su bile ranije. Od svih malignih tumora, kod žena je 30% karcinom dojke, koji je najizraženiji i koji se lako dijagnostifikuje. Ženama koje primaju adekvatnu, ciljanu hemioterapiju preventivno se daju lijekovi da bi se smanjio rizik od relapse, zaključio je direktor Todorović.

Dr Đurđica Ostojić, iz Instituta za javno zdravlje Crne Gore, saopštila je da je, na osnovu registrovanih podataka, 376 osoba novo registrovanih slučajeva karcinoma dojke iz 2013. godine, od čega su tri slučaja karcinoma dojke kod muškaraca. Svaki izabrani doktor za odrasle ima obavezu da obavlja i preventivne preglede među kojima se nalazi i pregled za otkrivanje raka dojke. Preporučuje se da žene sa 40 godina prvi put urade mamografski pregled kako bi se prevenirao rak dojki, dok svaka žena poslije 18. godine života treba da izvrši samopregled. Odlukom Vlade Crne Gore, Ministarstva zdravlja Crne Gore i Instituta za javno zdravlje Crne Gore, 25. decembra 2015. godine, započet je skrining program raka dojke, za žene od 50 do 69 godina života, na digitalnom mamografu, koji je donacija internacionalne agencije za atomsku energiju. Naglasila je da su svi pregledi besplatni za svaku ženu koja je u procesu skrininga za rano otkrivanje raka debeloga crijeva i grlića materice. Svi skrining programi koje sprovodi Institut za javno zdravlje su bezbjedni, bezbolni i na evropskom nivou su. Govoreći o raku dojke, kazala je da imaju kadrovski problem jer se digitalni mamograf, koji je jedan u Crnoj Gori, koristi i za terapiju, odnosno, tokom prijepodnevnih časova sve žene sa onkologije dolaze i obavljaju preglede a samo se u određenom periodu koristi za skrining. Istakla je da je, tokom prošle godine, kada se izglasavao Zakon o budžetu, bilo predviđeno da za skrining programe bude opredijeljen iznos od 700.000 eura a nakon toga iznos od 500.000 eura. Prije usvajanja Zakona o budžetu od tih 500.000 eura, 200.000 eura preusmjereno je za dvije nevladine organizacije i to za osobe sa invaliditetom i osobe sa HIV/AIDS-om, da bi za sva tri skrininga, na teritoriji Crne Gore ostao iznos od samo 300.000 eura. Sa tako malim iznosom jako je teško sprovoditi skrining programe, istakla je. Skrining je metoda prevencije i jako je važno da se smanje faktori rizika i da se zabrana pušenja na javnim

mjestima sprovodi. Apelovala je da se obezbijede sredstva za kupovinu, najmanje dva digitalna mamografa, koji bi bili na sjeveru i na jugu Crne Gore sa dvije radne stanice, da se omogući edukacija radiologa i rendgen tehničara, kako bi oni mogli da implementiraju skrining program na nacionalnom nivou, kao što to rade za skrining debelog crijeva.

Miro Knežević, generalni direktor Direktorata za javno zdravlje u Ministarstvu zdravlja Crne Gore, saopštio je da je Ministarstvo zdravlja Crne Gore svakodnevno uključeno u program skrininga, kako raka dojke tako i ostala dva programa skrininga i da pokušava dati svoj doprinos. Ministarstvo zdravlja je poslednji sastanak održao sa predstavnicima Kliničkog centra Crne Gore, Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Domom zdravlja iz Podgorice i Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore. Na tom sastanku je bilo riječi o nabavci dva mamografa, za sjever i jug Crne Gore. Zatražili su da im navedeni subjekti dostave izvještaje u kojem će navesti sve probleme i poteškoće sa kojima se susreću u radu i izvođenju skrining programa, nakon čega bi održali još jedan sastanak i pokušali da riješe probleme nabavke opreme ali i oko drugih poteškoća koje imaju u radu.

Poslanica Maja Bakrač, članica Odbora, upitala je da li u svim opštinama u Crnoj Gori postoje mamografi i da li su oni dovoljni da se otkrije početna faza bolesti. Takođe, zanimalo je koliko često treba raditi kontrole kada se prvi pregled odradi u 40. godini života. Poslanica Bakrač naglasila je da faktori rizika raka dojke postoje i za žene mlađe dobi ali da je, faktor rizika veći kada govorimo o nekim ozbiljnijim godinama.

Dr Đurđica Ostojić, iz Instituta za javno zdravlje Crne Gore, kazala je da se svake tri godine radi pozivanje žena na pregled raka dojke. Veći je rizik ukoliko žena u porodici ima nekog ko je obolio od raka dojke. Svaka žena, uključujući i žene u menopauzi, treba jednom mjesečno da rade samopregled. Poslije 40. godine izabranom doktoru se treba javiti, i on će, uzimanjem anamnestičkih podataka, definisati učestalost pregleda. Ukoliko je anamneza pozitivna pregled je potrebno uraditi svakih šest mjeseci dok kod negativne anamneze, a u porodici niko nije bolovao i nema faktore rizika, ljekar upućuje pacijentkinju na mamografiju. U Crnoj Gori ima 14 analognih mamografa ali je za skrining mnogo bolji digitalni mamograf jer je količina zračenja mnogo manja, saopštila je dr Ostojić.

Poslanik Mićo Orlandić, član Odbora, kazao je da smo svi svjedoci da se vode određene kampanje i da je situacija ipak drugačija nego prije 10-ak godina. Mišljenja je da se mora uraditi nešto vezano za stare mamografe ali i za dio digitalnih. Poslanik Orlandić je saopštio da se mora naći „neka mjera“ kada je u pitanju kreiranje budžeta. Uvjeren je da će, povodom rješavanja ovog problema, imati naklonost ovog Odbora a koliko će imati zajedničkog rezultata zavisiće od objektivnih mogućnosti. Na kraju, poslanik Orlandić je naglasio da su žene najbolji dio naroda u Crnoj Gori po svakom osnovu i po svakom parametru i da zaslužuju brigu ovog Odbora.

Predsjednik Odbora Suad Numanović, rekao je da su potekle inicijative, potreba za obezbjeđivanje budžetskih sredstava i potreba da oni, poslanici, sa ove sjednice daju

sugestiju Ministarstvu zdravlja koje, u krajnjem, prvi koncipira budžet. Maksimalnu podršku je dao za ideju nabavke opreme - digitalnih mamografa na sjeveru i jugu Crne Gore, kao i obnovu stare opreme. Takođe, poslanik Numanović dao je sugestiju da se u Ministarstvu zdravlja pokušaju napraviti prioriteta onoga što se treba uraditi na nivou crnogorskog zdravstva. Skrining debelog crijeva i grlića materice je, takođe, možda i više, značajan kada je zdravlje žena i muškaraca u pitanju i sigurno je i tu potrebna nabavka adekvatne opreme. Kazao je da se treba sagledati mogućnost da se, tokom ove godine, iznađe mogućnost nabavke opreme, u granicama realno mogućeg. Predsjednik Odbora, istakao je da je Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje otvoren za saradnju u realizaciji programa koji se preduzimaju na ovom planu i pozvao članove Odbora da predlože zaključke koji će, nakon usvajanja, biti prosljeđeni organima, nadležnim za njihovu realizaciju.

Zapisnik sa 11. sjednice usvojen je jednoglasno.

Sjednica je završena u 10 sati i 45 minuta.

Sekretarka Odbora
Snežana Kaluđerović

Predsjednik Odbora
Suad Numanović